

VeSPA: Onmisbare schakel naar duurzame zorg

Interview met Joska Heessels en Willemijn van Nuenen

24

Nienke Langebeek

N. Langebeek, MANP, PhD, VeSPA: Onmisbare schakel naar duurzame zorg

In het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven is sinds enige tijd de vereniging VeSPA actief, een samenwerkingsverband tussen verpleegkundig specialisten en physician assistants. Wat was de aanleiding om deze vereniging op te richten, hoe verloopt de samenwerking en wat zijn de plannen voor de toekomst? Daarover ging hoofdredacteur Nienke Langebeek in gesprek met de oprichters van VeSPA: Joska Heessels, verpleegkundig specialist AGZ, en Willemijn van Nuenen, physician assistant.

Al ruim twintig jaar zijn er verpleegkundig specialisten (VS) en physician assistants (PA) werkzaam in het Catharina Ziekenhuis. Momenteel is de verhouding twee derde VS en een derde PA. Tot voor kort waren dit twee verschillende beroepsgroepen die elkaar nauwelijks kenden, laat staan actief opzochten. De VS organiseerden regelmatig een VS-overleg. Dit was een kleine groep van ongeveer tien actieve VS die met elkaar probeerden de VS op de kaart te zetten binnen het ziekenhuis. Af en toe sloten ook enkele PA's aan, maar het was geen geformaliseerd overleg.

Speeddates

Om meer verbinding te creëren en gezamenlijke doelen te formuleren werd een eerste heidag georganiseerd. Deze stond in het teken van kennismaken met elkaar en met elkaars werkzaamheden. Joska: 'In de vorm van speeddates zijn we tegenover elkaar gaan zitten en hebben we elkaar verteld wie we zijn en wat we binnen het ziekenhuis doen. We wisten natuurlijk wel dat er op verschillende afdelingen zowel VS als PA werkzaam waren, maar wie dat nu waren en welke werkzaamheden ze precies uitvoerden, was minder bekend. Er kwamen heel leuke gesprekken uit voort en van hieruit zijn we deze verbinding langzaam gaan uitbouwen.' Totdat de

Raad van Bestuur (RvB) hen benaderde met de vraag of zij een visiedocument wilden schrijven over de rol en positie van hun beroepsgroepen.

Een gelukkig huwelijk?

De vraag naar een visiedocument werd in eerste instantie neergelegd bij het Verpleegkundig Stafbestuur. Een klein clubje, onder wie Joska Heessels en Willemijn van Nuenen, ging de mogelijkheden onderzoeken. Willemijn: 'De vraag om een gezamenlijk visiedocument suggereerde dat we gezien werden als één groep, maar zijn we dat eigenlijk wel? In welke mate willen we als VS en PA samen optrekken? Rondom deze vraag organiseerden we het symposium 'VS & PA: een gelukkig huwelijk?' waarbij de RvB, NAPA en V&VN VS werden betrokken. Over de raakvlakken en verschillen van de twee professies zijn we gezamenlijk in conclaaf gegaan. Bestaan er mogelijkheden om samen op te trekken binnen het ziekenhuis? Welke richting willen we op?

Er is uiteindelijk een werkgroep gestart om te komen tot een document met een visie en een missie. Het ziekenhuis heeft ons hierbij ondersteund en gefaciliteerd, en we kregen hulp van een procesbegeleider. Er werd uiteindelijk unaniem

Joska: We hebben ons sterk gemaakt voor de 70-30-regeling: 70% patiëntenzorg en 30% andere taken. Bij de PA ligt die verdeling op 80%-20%

Joska Heessels

gekozen voor een latrelatie. In het document hebben we dus een duidelijk en voor ons heel belangrijk statement opgenomen: 'Samen als het kan, apart als het moet.'

Het is een proces van jaren, gaat Joska verder. 'We zijn in 2017 begonnen en er is veel bereikt, maar er blijven ook altijd nog uitdagingen. Het hele traject om een duidelijke visie en een missie te schrijven heeft twee jaar geduurd en daarna kwam COVID-19, waardoor alles weer vertraging opliep.'

Zichtbaarheid

Sinds 1 oktober 2020 is de vereniging VeSPA ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Belangrijke reden hiervoor is om de verschillende gremia binnen het ziekenhuis te laten zien dat VeSPA serieus is en niet zomaar een clubje, vertelt Willemijn. 'We hebben dit kenbaar gemaakt aan alle managementlagen

en vakgroepen binnen het ziekenhuis. We hebben hen gevraagd om ons te betrekken bij zaken waarbij onze nieuwe beroepsgroepen in de zorg, VS en PA, van belang zijn, zeker als het gaat om taakherschikking.' Joska: 'We hoeven natuurlijk niet overal vooraan te staan of aan tafel te zitten, maar als het over zaken gaat die onze beroepsgroepen aangaan, is het wel fijn om hierover mee te praten en mee te denken. Hierop is goed gereageerd, alhoewel het ook nog wennen is. Soms worden we nog vergeten, ook door de verpleegkundige staf. Maar we hebben ook te horen gekregen van de RvB, het Medisch Specialistisch Bedrijf en de Vereniging Medische Staf, dat we zichtbaar zijn en dat ze ons beter weten te vinden. Daarmee hebben we ons eerste doel bereikt. Nu is het zaak om dit voort te zetten en verder uit te breiden.'

Willemijn: 'Als je kijkt waar we vier jaar geleden stonden en waar we nu staan, dan hebben we zeker stappen gemaakt. Soms moet je weleens een stapje terug doen, maar ook dat

hoort erbij. Het is wel echt een kwestie van de lange adem, maar aan de andere kant: er werken al 20 jaar verpleegkundig specialisten en physician assistants in het ziekenhuis, dus het wordt ook wel tijd dat we ons goed positioneren.'

Juiste functionaris op de juiste plek

De vereniging maakt zich sterk voor kwaliteitsverbeteringen en nieuwe projecten. Een van die aandachtspunten is 'de juiste functionaris op de juiste plek'. Willemijn: 'We zien nog weleens dat er een VS op een plek zit die meer past bij een PA en andersom. Dit wringt soms, aangezien diegene niet toekomst aan het werk waartoe hij/zij is opgeleid, zoals wetenschap. Daarom worden we nu betrokken bij het opstellen van de vacatures en kunnen we adviseren welke functionaris het beste op een bepaalde plek kan worden aangesteld. Hierdoor hopen we dat er minder verloop zal zijn en dat zowel de werknemer als de werkgever tevreden is.'

Dit is mede de reden geweest om naar de functieprofielen te kijken en deze te herschrijven. Joska: 'Er waren twee identieke functieprofielen voor zowel VS als PA. Het is natuurlijk raar dat de functieprofielen van VS en PA gelijk zijn. In het verleden zijn deze functieprofielen door anderen opgesteld en zijn wij daar nooit bij betrokken geweest. We hebben twee werkgroepen gevormd, Willemijn heeft de PA aangestuurd en ik de VS. De nieuwe functieprofielen zijn zo goed als af en doen recht aan beide beroepsgroepen. Door samen op te trekken gaat dit makkelijker dan als je dat apart moet doen. Wij zijn er echt van overtuigd dat we, nu we de krachten gebundeld hebben, serieuzer worden genomen. Wat wel lastig blijft, is dat de RvB ons als vereniging onder het Verpleegkundig Stafbestuur plaatst. Dat wordt vooral door de PA nog weleens als onterecht gezien, omdat zij zich volledig in het medisch domein begeven. Aan de andere kant: we zitten wel aan tafel en op dit moment zijn we blij dat we die stem hebben.'

Goede patiëntenzorg bieden

Willemijn en Joska beamen dat er zowel verschillen als overeenkomsten zijn tussen de beroepsgroepen. Willemijn: 'Natuurlijk hebben we verschillende beroepen, maar we nemen allemaal medisch specialistische zorg over en uiteindelijk hebben we allemaal hetzelfde doel: zo goed mogelijke patiëntenzorg leveren. Dan kun je zaken apart gaan regelen, maar dat is voor iedereen erg onhandig. Samen kunnen we meer bereiken.'

*Het adagium van VeSPA
is 'Samen als het kan, apart
als het moet'*

Een voorbeeld waarin VS en PA samen optrekken, betreft scholingen en scholingsbudgetten. Op initiatief van VeSPA is een scholingswerkgroep opgericht die nascholing organiseert voor zowel VS als PA. Het voordeel hiervan is dat gezamenlijk accreditatie aangevraagd kan worden.

De VeSPA heeft er ook mede voor gezorgd dat een onderwijskundig adviseur medisch is aangesteld, waar ook de VS en PA onder vallen. Dit is gebeurd naar aanleiding van een visitatie van de MANP-opleiding in Tilburg. Zij gaven het dringende advies om praktijkopleiders beter neer te zetten. 'Samen hebben we een beleidsstuk geschreven over de vios en de student PA (PAio) binnen het ziekenhuis. Hierin is het scholingsbudget opgenomen, maar ook de voorwaarde dat deze studenten hun stages goed moeten kunnen doorlopen. Deze onderwijskundig adviseur onderhoudt de contacten binnen het ziekenhuis en met de hogeschoolen. De vios en PAio kunnen hier terecht als iets minder goed verloopt, bijvoorbeeld met leermeesters. 'Dat hebben we nu goed neergezet en het loopt naar wens.'

Een ander voorbeeld is deelname aan de geneesmiddelencommissie. Zowel VS als PA mogen medicatie voorschrijven. 'Het is dus handig dat we als gezamenlijke groep vertegenwoordigd zijn,' zegt Willemijn.

Ieder voor zich

Het adagium van VeSPA is dus 'Samen als het kan, apart als het moet.' De visitatie van de MANP-opleiding is een voorbeeld waarbij de VS en de PA niet helemaal samen optrekken, vertelt Willemijn. 'Bij de visitatie van de MANP-opleiding werden eisen gesteld die wel voor de VS gelden, maar niet voor de PA. Er is toen besloten de onderwijskundig adviseur voor beide beroepen aan te stellen, maar de eis tot intervisie en intercollegiale toetsing voor de PA niet in te stellen, aangezien dit vanuit de NAPA ook niet verplicht wordt gesteld.'

Een ander voorbeeld waarin de beroepsgroepen zaken apart regelen is wetenschappelijk onderzoek, zegt Joska. 'Van de VS wordt verwacht dat hij of zij daadwerkelijk wetenschappelijk onderzoek uitvoert, ook na de opleiding. De PA kan en doet dat ook, maar er wordt minder nadruk op gelegd. Dat wil niet zeggen dat een PA geen wetenschappelijk onderzoek kan doen, want er zijn momenteel ook een aantal physician assistants hun promotieonderzoek aan het afronden. We hebben ons daarom sterk gemaakt voor de 70-30-regeling: 70% patiëntenzorg en 30% andere taken. Bij de PA ligt die verdeling op 80%-20%. We zien steeds meer vakgroepen die dit op deze manier gaan invullen, waardoor er ook tijd is om andere taken uit te voeren, zoals wetenschappelijk onderzoek.'

De physician assistants hadden aanvankelijk meer moeite met de samenwerking dan de VS, maar uiteindelijk zagen zij ook in dat je met een grotere groep meer kunt bereiken. Willemijn: 'Je hoeft natuurlijk niet alles samen te doen, maar voorsnog heeft de samenwerking ons alleen maar voordelen opgeleverd.'

Willemijn: We willen dat de juiste persoon op de juiste plek wordt ingezet en dat de inhoud van onze functies wordt geoptimaliseerd

Willemijn van Nuenen

Toekomst

Op korte termijn hopen Willemijn en Joska dat de functieprofielen vastgesteld worden en er een herweging komt. Willemijn: 'We hopen hiermee vooral te bereiken dat de juiste persoon op de juiste plek wordt ingezet en zodoende de inhoud van onze functies wordt geoptimaliseerd. Het inzetten van PA en VS zal op deze manier een positieve bijdrage geven aan waardegedreven zorg.'

Joska: 'Als het lukt om beide functionarissen op een goede manier in te zetten door bijvoorbeeld taaksubstitutie toe te passen en hierdoor efficiënt te werken, zal het zeker lukken om de kwaliteit van zorg te verbeteren en uiteindelijk de zorg goedkoper te maken. Dat is toch waar iedereen naar op zoek is. Wanneer we de handen ineen kunnen slaan en een grotere

groep dezelfde kant op kunnen bewegen, kan inzet van beide functies met het oog op de verwachtingen van zorgbehoeften in de toekomst alleen maar helpend zijn. Dat is precies de reden waarom we ook de samenwerking opzoeken met de VS/PA-verenigingen in de andere Santeon ziekenhuizen (een samenwerking van zeven topklinische ziekenhuizen in Nederland). Hiermee stralen we onze visie uit: "VeSPA, een onmisbare schakel op weg naar duurzame zorg."

Daarnaast blijven we ons profileren zodat elke patiënt en elke zorgprofessional straks weet: dit is een PA, dit is een VS, en het is duidelijk wat zij betekenen binnen de zorg. We willen daadkrachtig en ondernemend zijn en ons blijven positioneren en profileren. Wij denken dat dat laatste nooit stopt.'